

Proposta per a les eleccions 2008

Ara ens tocaria fer alguna proposta sobre la institucionalització de l'RSE. Parlar de les bondats o les limitacions del Consell Estatal d'RSE, etc. I segur que donaria per a molt. Podríem parlar, per exemple, del repartiment de cartes en la composició de l'organisme, o la dependència limitant d'un ministeri com el de Treball i Afers Socials... Però no hi entrarem!

Per què? Doncs perquè sigui quina sigui la fórmula, ara l'important són els ressorts que es posin en joc per tal de garantir un exercici real i impactant de l'RSE. Portem tres anys parlant sobre RSE en diferents fòrums i han servit per a establir consensos bàsics. Tres anys són molts però han estat necessaris i han valgut la pena.

Però ara toca posar-se a funcionar. No podem destinar ni un minut més a les formes. Posem en joc d'una vegada mecanismes que facilitin l'RSE, l'RSA, l'RSO, i que estableixin les bases per a un canvi de mentalitat, de xip mental, de cultura organitzativa...

Precisament volem fer una proposta en aquest sentit (i potser sorprendrem!). Volem parlar de les donacions de les persones i de les desgravacions. No parlem de les empreses, parlem de les persones! Això és així perquè per fer progressar la Responsabilitat Social també cal un canvi cultural.

Proposta

La legislació espanyola estableix que un 0,52% de la tributació per IRPF es destini a objectius entitats de caràcter social...

Aquesta ha estat una norma subjecte a crítiques des de part del sector associatiu, però no s'han visualitzat gaire donat que provenien de les entitats més modestes. El fet és que el repartiment des de l'Administració central té la conseqüència que solament hi poden accedir les grans entitats o federacions, i sovint solament les d'àmbit estatal, fet que condiona la lliure organització o adscripció de cada entitat.

En certs casos ha motivat denúncies en tant que ha motivat el desenvolupament de les estructures federatives sense que els diners arribessin a la entitats de base.

Altres crítiques han vingut pel fet que és el canal que fa servir l'Administració central per a no respectar la cessió de competències tant sobre serveis socials com sobre associacions a les comunitats autònomes. També des del món polític s'ha posat damunt la taula l'excés d'ús polític de la mesura, tant en un sentit partidista com estatalista.

D'altra banda, suposa una mediació pública sobre una voluntat genèrica de la ciutadania, la qual s'ha de limitar a donar una orientació social a aquesta part dels tributs però no se li atorga major capacitat de codecisió.

Al costat d'això, i sense que se'n hagi d'inferir cap crítica envers les entitats més grans, hem de dir que hi ha una gran quantitat d'entitats de dimensions modestes que són fonamentals per la cohesió social. En alguns barris on hi fan una tasca bàsica i insubstituïble. Són entitats molt properes al territori i a les persones.

Proposem que cada persona donant pugui desgravar-se de forma efectiva el 100% (o el 50%, d'acord!) fins a un límit de per exemple 150 euros per donacions fetes directament a entitats triades lliurement pel contribuent.

Per què?

1.- Pedagogia per a les persones (→ RSI)

Sense malmetre les obligacions i les capacitats de les institucions públiques, la societat ha de recuperar un sentit de corresponsabilitat en els reptes i necessitats del territori i de complicitat amb les polítiques públiques i socials. Tenint en compte que estem parlant de la destinació social d'uns diners aportats pel contribuent, aquest seria un cas ideal per a retornar a l'individu –a la societat- el dret de decidir.

Això lliga amb la cultura de la responsabilitat social, perquè no hi ha organitzacions responsables sense persones que comparteixin i assumeixin la responsabilitat davant la societat. Promoure vinculacions directes dels individus amb les entitats socials és obrir portes als partenariats entre les entitats i les empreses.

2.- Pedagogia per a les entitats socials (→ RSO)

Moltes entitats han desenvolupat una cultura de la subvenció, que ha alterat alguns aspectes essencials de la filosofia associativa i no lucrativa. Si les associacions de veïns (sols és un exemple) sabessin que poden arribar a aconseguir un donatiu de 150 euros de tota la ciutadania del seu barri creieu que no milloraria la capacitat d'aquestes entitats d'establir comunicació, de mirar de connectar, de mirar de rendir comptes... en competència amb les grans ONG o qualsevol altra entitat que tingués interès a captar aquests recursos.

Les entitats s'han de volcar a la gent, a la societat, i deixar de dependre de les administracions perquè això crea uns models culturals i organitzatius basats en la dependència on és molt difícil desenvolupar la responsabilitat. Però l'administració ha de tenir la voluntat de deixar 'volar' i incentivar que la ciutadania pugui donar lliurement sense la seva intermediació.

3.- Pedagogia del territori (→ TSR)

L'RSE no anirà més enllà si no avança cap a la idea de Territoris Socialment Responsables, és a dir uns territoris on empreses grans i petites, administracions públiques, organitzacions no lucratives, i també la ciutadania exerceixin i integren criteris de responsabilitat envers la societat.

Les capacitats cíviques de la comunitat en són un dels grans inductors. Si la gent no hi creu no avançarem. Per això, cal responsabilitzar la ciutadania, atorgar-li poder, i fer-lo prendre consciència de les conseqüències dels seus actes, l'impacte positiu de la inversió social que pot fer i com per mitjà de compromisos individuals i empresarials podem millorar la societat i condicionar els mercats.

Josep Maria Canyelles jmcanyelles@collaboratio.net
Responsabilitat Global www.responsabilitatglobal.com
7 de març de 2008